

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Запорізької області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Запорізької області в III кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Запорізької області** у III кварталі 2020 року свідчать, що на тлі продовження адаптивного карантину респонденти очікують уповільнення скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та погіршення розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується зростання цін та посилення девальваційних процесів.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 28.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 55.6%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 16.1%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги** нижчими темпами: 50% респондентів очікують, що зростання цін не перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 37.0%), у цілому по Україні – 55.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **значне посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 82.1% респондентів (у попередньому кварталі – 51.9%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 3.7% (у попередньому кварталі – 0.0%) (таблиця). У цілому по Україні очікується поліпшення фінансово-економічного стану: баланс відповідей – 4.4;
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 22.2% (у попередньому кварталі – 3.8%). Обсяги реалізації на зовнішньому ринку зростатимуть: баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – 7.7%. У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 9.8% та 4.3% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт:** баланс відповідей – «мінус» 4.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 3.7%). **Обсяги видатків на машини, обладнання та інвентар дещо зростуть:** баланс відповідей – 3.8% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 7.4%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 4.7% та 5.2% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 17.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 14.8%) (графік 4), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 10.8%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, стрімкішими темпами** (баланс відповідей – 81.5%), **ніж на товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 38.5%) (у попередньому кварталі – 74.1% та 48.1% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, вартість трудових ресурсів та ціни на енергоносії (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 53.6% та 50.0% відповідно (у попередньому кварталі – 63.0% та 37.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають занадто високі ціни на сировину, матеріали та брак обігових коштів (графік 5). Високо оцінено також вплив цін на енергоносії, брак кваліфікованих працівників та недостатній попит.

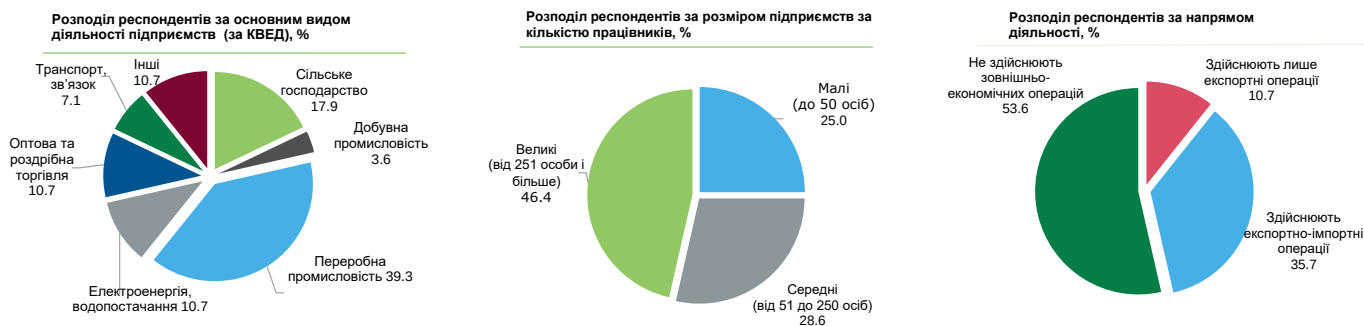
Знизилися очікування щодо збільшення потреб підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо посилення жорсткості умов доступу до банківських кредитів знизилися (графік 9). Високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10). За оцінками респондентів, значно посилюється вплив чинника «наявності інших джерел фінансування».

96.4% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.6%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

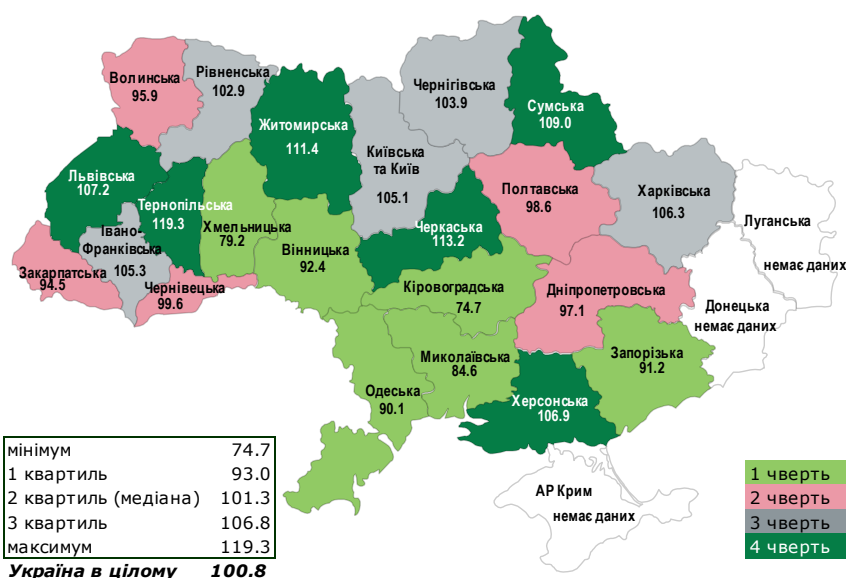
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 22.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 14.3%), у цілому по Україні – «мінус» 5.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва збільшився і є вищим, ніж нормальний:** баланс відповідей – 5.9% (у II кварталі 2020 року – 0.0%);
- **ресурси вільних виробничих потужностей зросли.** Підприємства області можуть задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів – 7.4% (у попередньому кварталі – 0.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 04 серпня – 01 вересня 2020 року;
- опитано всього 28 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Запорізької області щодо ділової активності (за складовими)

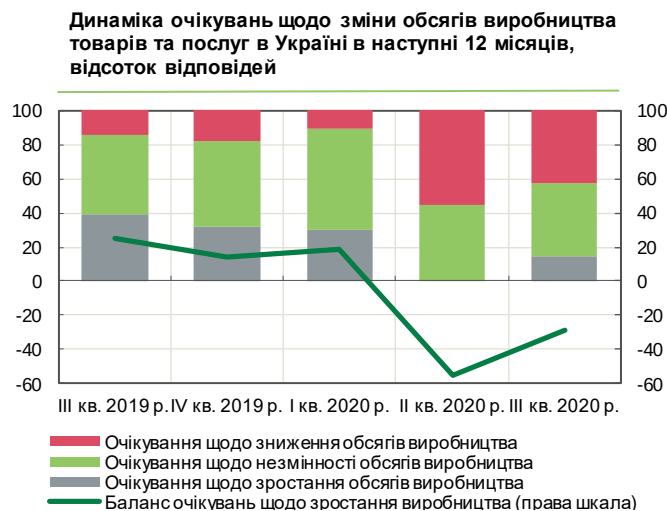
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	25.0	18.5	26.9	0.0	-3.7
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	35.7	20.0	23.1	3.8	-22.2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	0.0	0.0	-3.7	-4.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	22.2	8.0	15.4	-7.4	3.8
кількості працівників	16.7	6.9	7.4	-14.8	-17.9

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

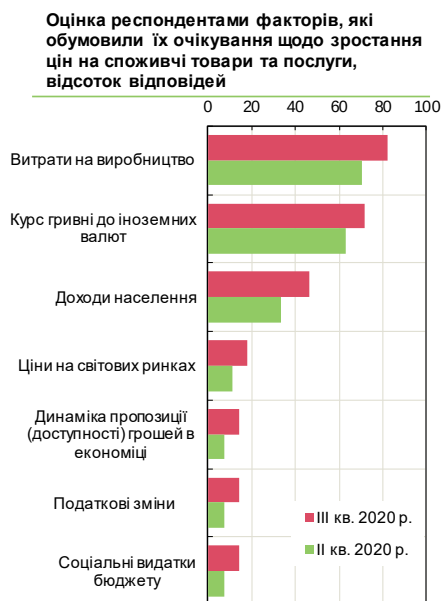
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

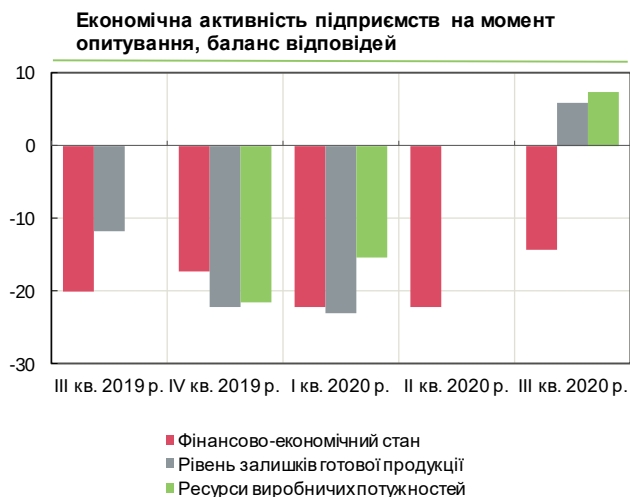
Графік 1

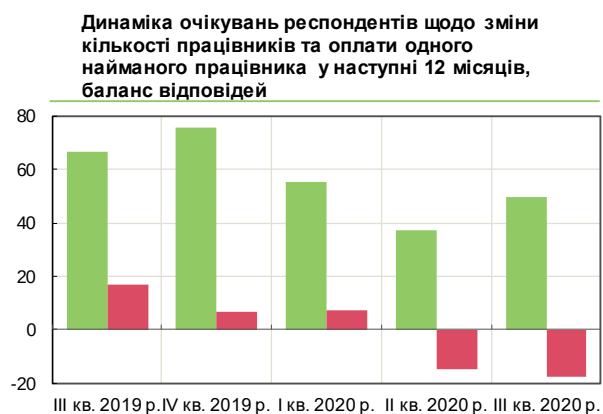
Графік 2

Графік 3

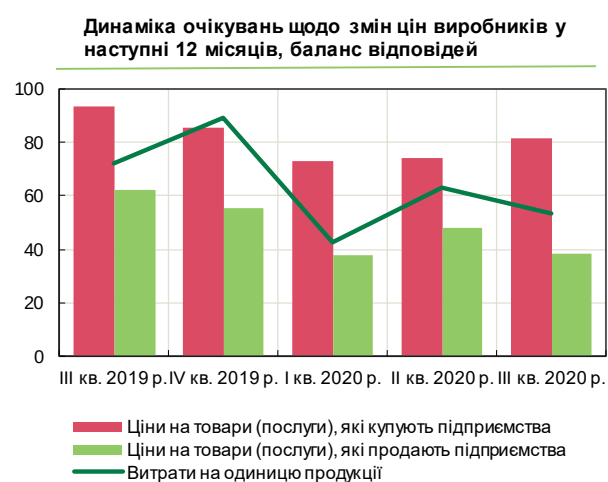
Графік 4

Графік 5

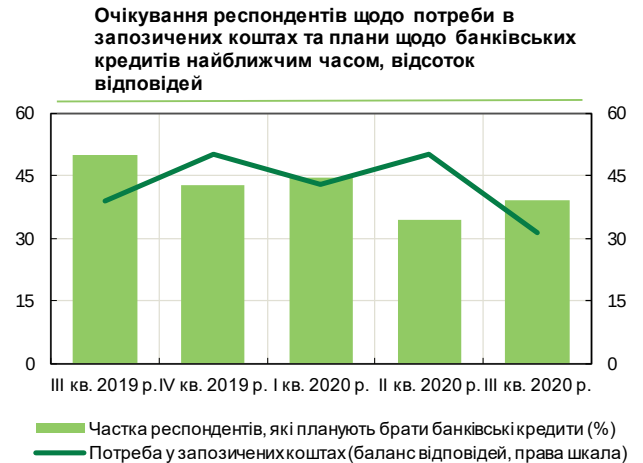
Графік 6

Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

